

ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ БІЛОРУСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Освітній потенціал етносів, як відомо, є тим показником, що значною (якщо не головною) мірою віддзеркалює характер соціально-економічного й особливо соціокультурного розвитку народів. Рівень освіти трудоактивної частини етносу складає основу його трудового потенціалу, на фундаменті якого відбувається такий розвиток.

Статистичні дані свідчать про те, що за показниками рівня освіти білоруська етнічна група на сьогодні займає четверте місце серед інших етнічних спільнот України. Білоруси певною мірою поступаються євреям, які мають найвищий серед етнічних спільнот України освітній рівень, а також росіянам та українцям. Водночас білоруси залишають позаду такі численні етнічні групи республіки, як поляки, болгари й особливо молдавани.

Високий освітній рівень білоруської етнічної групи визначається тим, що білоруси переважно є жителями міст, а також тим, що в їх демографічній структурі, порівняно з болгарами чи молдаванами, не так багато старших вікових груп сільського населення, що, як правило, характеризуються значною кількістю людей, які мають лише початкову або взагалі не мають ніякої освіти. Якщо в 1959 р. питома вага білорусів, що не мали початкової освіти, становила 18,8%, то через 20 років вона знизилась до 9,9%. Аналогічний показник був у цей час нижчим лише в єврейській етнічній групі.

Зазначимо, що в післявоєнні роки освітній рівень білорусів був більш високим, ніж у титульної національності - українців. У 1959 р. частка білорусів з вищою освітою становила 2,6% осіб віком старше 12-ти років. В українців цей показник був значно

нижчим - 1,1% і це цілком природно, якщо взяти до уваги те, що значна частина білорусів у той час була переселенцями, а вони, як правило, молоді, більш активні та освічені, ніж корінне населення.

Наприкінці 1980-х рр. частка білорусів з вищою освітою значно зросла і в 1989 р. становила 11,6% (у місті - 13,6, на селі - 3,3). Серед активного білоруського населення цей показник досяг 14,4%, тобто 144 особи з кожної тисячі зайнятих у трудовій сфері білорусів мали в цей час вищу освіту. Результати всеукраїнського перепису 2001 р. засвідчили високі темпи зростання освіти населення. Постійне населення віком понад 10 років мали на час перепису загальну, середню і вищу освіту. Це на 18% більше, ніж відповідний показник у 1989 р. Зріс освітній рівень як міського, та і сільського населення.

Таким чином, дані свідчать про те, що переважно міський спосіб життя та російська мова, що панувала в 1950 - 80-х рр. у сфері освіти в Україні, сприяли формуванню значного освітнього рівня етнічної групи білорусів, хоч він підвищувався не так динамічно, як в інших етнічних спільнот, що інтенсивно змінювали в цей період свій переважний спосіб життя - з сільського на міський (українці, болгари).